

НАСА ОТПРАЗНУВА 40 ГОДИНИ ОТ ИЗСТРЕЛВАНЕТО НА КОСМИЧЕСКАТА СТАНЦИЯ „СКАЙЛАБ“!

Автор: Светослав Александров
<http://www.cosmos.1.bg>

НАСА отбеляза 40 години от изстрелването на „Скайлаб“ (14 май 2013), първата космическа станция, построена от САЩ. „Скайлаб“ излита в космоса на 14 май 1973 година. Построена е с помощта на хардуер, разработен първоначално към програмата „Аполо“ за изпращане на човек на Луната. Всъщност самата ракета, извела „Скайлаб“, е модифицирана версия на „Сатурн 5“. Това е последният полет на „Сатурн 5“, преди ракетата окончателно да потъне в човешката история...

Преди изстрелването на „Скайлаб“ единствено СССР има някакъв опит с орбитални станции, при това горчив. През 1971 година Съветите изстрелват станция „Салют 1“. Към тази станция политат два екипажа от по трима души, като първият не успява да премине в станцията поради усложнения при скачването, а вторият загива малко преди завръщането си на Земята (това е трагичният полет на „Союз 11“). Изстрелването на нова космическа станция - „Салют 2“ през април 1973 година, също завършва с неуспех - две седмици след изстрелването станцията се разхерметизира и нито един еки-

паж не успява да я посети. На 11 май 1973 година, само три дена преди изстрелването на „Скайлаб“, съветите се опитват да изстрелят трета станция, но тя изгаря в атмосферата седмица след старта.

Оттук насетне САЩ поемат преднината в строежа и експлоатацията на космически станции. НАСА изстрелва „Скайлаб“. Но полетът е далеч от безпроблемен.

По време на изстрелването щитът, който е предвиден да защитава станцията от микрометеороиди, се отделя от нея, откъсва един от двата основни

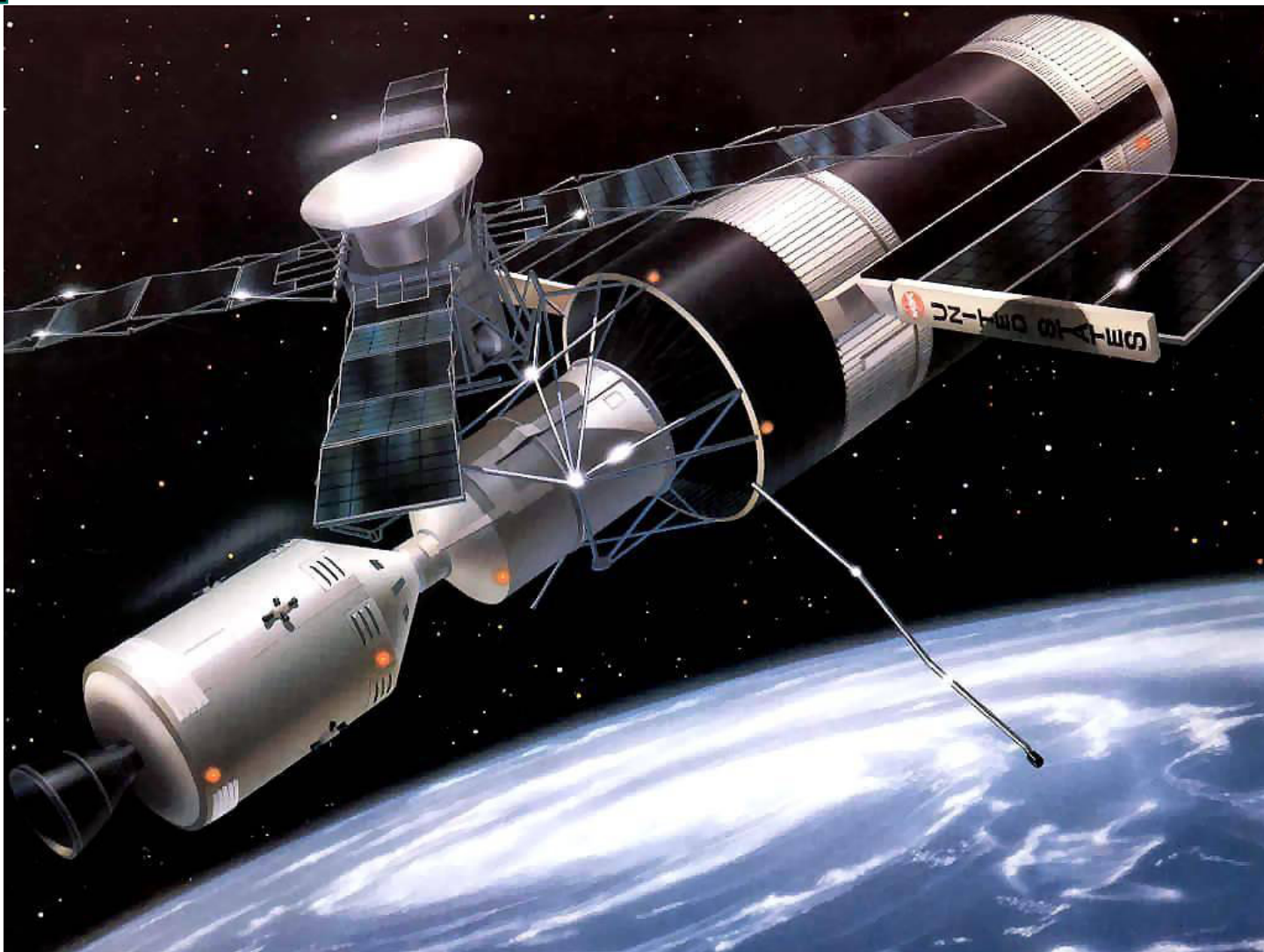

панела със слънчеви батерии и уврежда другия панел до степен, до която не може да се разгърне в орбита. Станция „Скайлаб“ остава без критично важно електрозахранване. Проблемът налага спешна поправка, която трябва да се извърши от астронавти. Така че, първата експедиция от трима души, изстреляна на 25 май, има за първа и най-спешна задача да разгърне останалия слънчев панел. След две извънбордови дейности орбиталната станция е приведена в ред.

На 8 февруари 1974 година на Земята се завръща третата и последна мисия до станция „Скайлаб“. Независимо от героичните усилия по спасяването на „Скайлаб“, НАСА остава без пари

и ракети за поддържането ѝ. В отчаянието си космическата агенция оставя „Скайлаб“ необитаема, но влага всички средства във финансирането на строежа на тогавашните нови космически совалки. НАСА вярва, че космическите совалки ще са готови за полет най-късно през 1979 година. Те биха повдигнали „Скайлаб“ в по-висока орбита и я биха модернизирали за по-нататъшни мисии.

Бедата се оказва, че през тези години слънчевата активност се оказва по-силна от първоначално предвижданата. През 1977 година НАСА изчислява, че без адекватната поддръжка „Скайлаб“ ще навлезе в атмосферата на Земята в средата на 1979 и ще изгори.

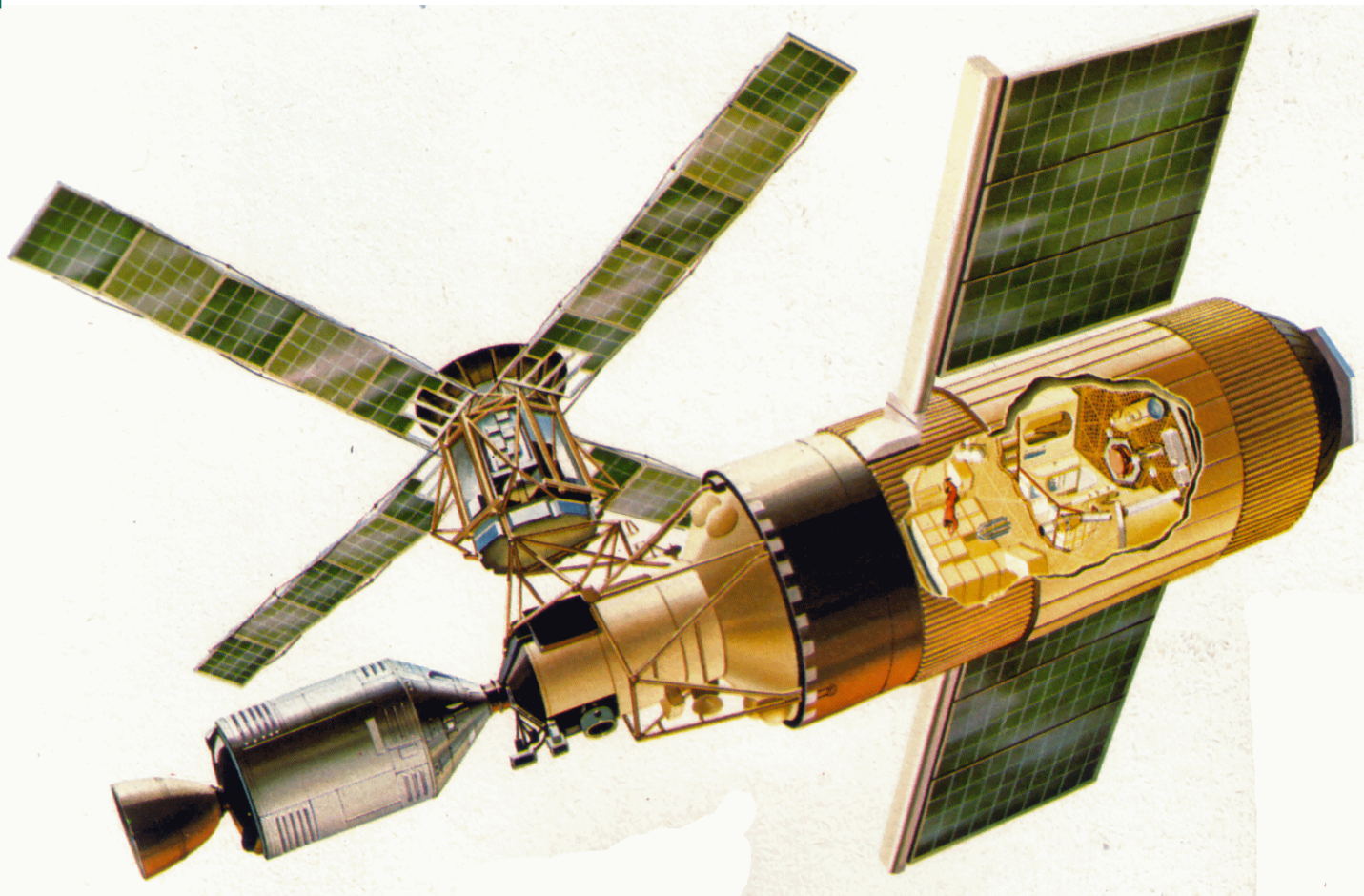

НАСА решава да ускори работата по космическата совалка, с надеждата, че през юли 1979 ще има спасителна за „Скайлаб“ мисия.

В края на 1978 година се оказва, че работата по совалките изостава от графика и спасението на „Скайлаб“ е невъзможно. Светът е шокиран, защото „Скайлаб“ е огромна станция и ако тя падне в населен район, щетите биха могли да са огромни. Накрая станцията пада в западна Австралия, без при това да доведе до човешки жертви.

Космическите совалки политат чак в началото на 1981 година. НАСА вече е останала без станция. През 80-те години СССР отново напредва и започва да бележи забележителен прогрес в

разработката на космически станции, като кулминацията през 1986 е извеждането на модулната станция „Мир“. Понеже космическите совалки на НАСА могат да остават в орбита само две седмици, американците са принудени в продължение на около две десетилетия да работят само по краткосрочни мисии, в специално пригоден модул „Спейслаб“, който лети в отсека на совалките и служи като заместител на космическа станция. Специалистите в НАСА осъзнават, че имат нужда от по-дългосрочни мисии. С краха на СССР в началото на 90-те години, някога двете враждуващи страни - САЩ и Русия си стискат ръцете и съвместно с Канада, Япония, страните от Евро-

пейската космическа агенция разработват „Международната космическа станция“, където хора живеят и до ден днешен. Но това е друга история. Днес НАСА си припомня както хубавите, така и лошите уроци от „Скайлаб“. „Скайлаб“ е била орбитален дом за човечеството, който направил живота в космоса възможен. Но всяко нещо си има своя край. И докато специалистите в НАСА някога се притеснявали за края на „Скайлаб“, днес подобен проблем стои и пред „Международната космическа станция“. Разбира се, краят на „Международната космическа станция“ по план е далеч - станцията се предвижда да бъде обитаема найрано до 2020, а вече има разговори за удължаване на експлоатацията до 2027-2030 година. След две десетиле-

тия обаче ще се изправим пред проблема с нейното извеждане от орбита. Хубавото е, че днес можем да гледаме по-оптимистично на нещата. Днес не само САЩ, но и други страни като Русия, Европа и Япония притежават товарни космически кораби, които биха могли да избутат станцията и да я потопят безопасно в океански район. Това ще бъде тъжен ден, но усвояването на космоса ще продължи. През 20-те години на този век ще има китайска космическа станция, частни космически станции, а може би и не само тях. Всички технологии се развиват - в това число и космическите. Колонизацията на Слънчевата система тепърва започнала!

<http://www.cosmos.1.bg>